

Codice del candidato:

Državni izpitni center

M 1 4 1 2 0 1 1 1

SESSIONE PRIMAVERILE

SLOVENO COME LINGUA SECONDA

Prova d'esame 1

- A) Comprensione del testo
- B) Conoscenza e uso della lingua

Sabato, 14 giugno 2014 / 60 minuti (20 + 40)

*Al candidato è consentito l'uso della penna stilografica o della penna a sfera.
Il candidato riceve una scheda di valutazione e un allegato staccabile contenente il testo oggetto della prova.*

MATURITÀ GENERALE

INDICAZIONI PER IL CANDIDATO

Leggete con attenzione le seguenti indicazioni.

Non aprite la prova d'esame e non iniziate a svolgerla prima del via dell'insegnante preposto.

Incollate o scrivete il vostro numero di codice negli spazi appositi su questa pagina in alto a destra e sulla scheda di valutazione.

La prova d'esame si compone di due parti, denominate A e B. Il tempo a disposizione per l'esecuzione dell'intera prova è di 60 minuti: vi consigliamo di dedicare 20 minuti alla risoluzione della parte A, e 40 minuti a quella della parte B.

La prova d'esame contiene 10 quesiti per la parte A e 15 quesiti per la parte B. Potete conseguire fino a un massimo di 20 punti nella parte A e 50 punti nella parte B, per un totale di 70 punti. Il punteggio conseguibile in ciascun quesito viene di volta in volta espressamente indicato.

Scrivete le vostre risposte negli spazi appositamente previsti **all'interno della prova** utilizzando la penna stilografica o la penna a sfera. Scrivete in corsivo, in modo leggibile e corretto ortograficamente: in caso di errore, tracciate un segno sulla risposta scorretta e scrivete accanto ad essa quella corretta. Alle risposte e alle correzioni scritte in modo illeggibile verranno assegnati 0 punti.

Abbiate fiducia in voi stessi e nelle vostre capacità. Vi auguriamo buon lavoro.

La prova si compone di 12 pagine, di cui 1 bianca.

Priloga z izhodiščnim besedilom

Zarod v trebuhu, samec na hrbtu, pa v mlakužo

Pomagajmo žabicam

Ko se temperatura dvigne nad štiri ali pet stopinj Celzija, se začne preseljevanje dvoživk, pri tem pa jih veliko žalostno konča na cesti, pod avtomobilskimi kolesi.

Vreme je zadnje dni dodobra prebudilo dvoživke, ki že zapuščajo prezimovališča in se odpravljajo k vodam, kjer bodo odložile zarod. Vrhunec selitev bo v prihodnjih treh tednih. Na poti morajo žabe pogosto prečkati ceste, zato jih pod avtomobilskimi kolesi lahko pogine tudi polovica.

HELENA PERNEL PEČAUER
Fotografiji **ZALA PREVORŠEK**

Prav zaradi selitev in vedno večjega poseganja s cestišči v njihov naravni habitat so dvoživke med najbolj ogroženimi živalskimi vrstami v Evropi. Strokovnjaki Centra za kartografijo favne in flore Slovenije (CKFF) so samo v Ljubljani in okolici naštel več kot sto črnih točk, kjer množično prečkajo ceste. Med najbolj nevarnimi je tudi odsek v vasi Hraše, ki dvoživkam seka pot iz gozda do bližnjih ribnikov. Ljubitelji teh živali ugotavljajo, da se prometni znaki, ki opozarjajo na navzočnost žab na cesti, doslej niso izkazali za primerno rešitev, saj tam kljub opozorilu le redki vozniki zmanjšajo hitrost.

A vendarle se vsako leto več ljudi zaveda ogroženosti dvoživk, zato so tudi vedno bolj pripravljeni pomagati pri njihovi spomladanski selitvi iz toplih postelj v mlake; večina jih je namreč v času razmnoževanja vezana na vodo, kjer odložijo mrestišča oziroma oplojena jajčeca.

V žabjo porodnišnico

Oplojene in polne mresta se

samice premikajo zelo počasi. Nosijo zarod, poleg tega pa jih je narava obremenila še z nalogo, da morajo samce v novo prebivališče prenesti dobesedno na svojem hrbtu. »Včasih vlečejo tudi po tri hkrati,« je povedala **dr. Zala Prevoršek**, predsednica društva Žverca, ki skupaj z drugimi prostovoljci v Hrašah pri Smledniku že šesto leto skrbi za varno pot žab v »porodnišnico«.

Nekaj najbolj neučakanih se je že odpravilo na težko in nevarno pot, zato so se tudi prostovoljci že organizirali. »Mi smo jih nekaj prenesli že v ponedeljek, začeli so tudi že v Mariboru, na cesti Za tremi ribniki, na Večni poti pri ljubljanskem živalskem vrtu pa jih še niso opazili,« poroča Prevorškova. Pouči nas, da se žabe odločijo za potovanje, ko temperature zraka več dni zapored dosežejo od štiri do pet stopinj Celzija: »Zelo jim ugaja tudi dež ali vsaj vlaga, ne prenesejo pa vetra. Če piha, se zadržijo v zimskih bivališčih. Selitev traja od tri tedne do enega meseca. Ker konec tedna pričakujemo še eno ohladitev, domnevam, da jih bo mraz nekoliko upočasnil in jih bomo počasi selili še ves mesec.« Velika večina spomladanskih selivk sodi med navadne krastače, nekaj je tudi rjavih in zelenih žab ter reg, vmes pa so tudi veliki in navadni pupki. »Ljudje se ne zavedamo, kako zelo koristne so dvoživke. Če jih ne bo več, da bi nam brezplačno izvajale tako imenovane ekosistemske koristi, požirale insekte in druge

škodljivce v kmetijstvu, sadjarstvu in vrtnarstvu, bomo hitro odkrili njihov pomen,« je prepričana predsednica Žverce.

Niso gnusne, niti strupene

Pogled na cestišča, ki so v zgodnji pomladi prekrita s tisoči drobnih trupelc, je prav pretresljiv. Mnogi bi želeli dvoživkam pomagati prečiti nevarne poti, vendar velikokrat ne vedo, kako, sprašujejo pa se tudi, ali je takšna pomoč sploh smiselna. »Ja, pomoč je več kot smiselna, saj lahko že nekaj prostovoljcev na točki, kjer dvoživke prečkajo cesto, reši tudi več sto, celo več tisoč živali v le nekaj dneh,« zatrjuje Zala Prevoršek in dodaja, »nobenega razloga ni, da bi se bali teh drobnih živalic ali da bi se vam gnusile. To, da so sluzaste in strupene, je zgolj mit in stereotip, ki ga odrasli prenašamo na otroke. Mi niti rokavic ne uporabljamo, pa se ni še nikomur nič zgodilo. Nobenih krast in izpuščajev ni. Krastače nas res polulajajo, ko jih pobiramo in spravljamo v vedra, a to storijo zgolj zato, ker so prestrašene. Če si človek potem dobro umije roke, res ni nobene potrebe za zaskrbljenost.«

Pomagajte žabicam čez ceste, one pa bodo za vas pospravile mrčes.

OBRNITE LIST.

Predsednica društva Žverca pove, da so pred leti akcijo začeli s tremi prostovoljci in rešili 3000 dvoživk: »Nekaj let kasneje smo jih s pomočjo številnih prostovoljcev in s postavitvijo zaščitnih mrežnih ograj vsako pomlad čez cesto prenesli približno 15.000. Pokazalo se je, da so tudi prostovoljci nad dvoživkami navdušeni, saj se vsake naše akcije udeleži več ljudi, med njimi precej otrok, ki januarja začnejo odštevati čas do prijetnega doživetja.«

Pomagajmo žabicam!

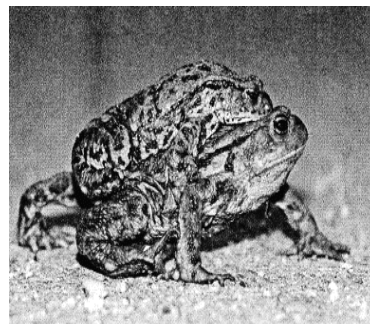
Da bi ljudi dodatno ozavestili o potrebni pomoči dvoživkam, so na spletni strani www.pomagajmo-zabicam.si objavili zemljevid z označenimi lokacijami, kjer akcije varnega preseljevanja potekajo, nanj pa so vnesli tudi kraje, kjer so na cesti opazili žabe, vendar jim tam še nihče ne pomaga. »To najlažje storijo prav domačini, zato jim svetujemo, naj začnejo dvoživke prenašati sami s prijatelji, lahko angažirajo tudi

bližnji klub študentov, tabornike, skavte in druge. Vse skupaj je neskončno preprosto, kdor se bo odločil za pomoč žabicam, bo deležen še dobre rekreacije, hkrati pa bo opravil res debro delo.« vabi Prevorškova.

Sledili so jim tudi že v Rovah pri Radomljah, kjer se je žabja svatba začela že v nedeljo. Takoj so postavili zaščitne ograje, iz materiala, podobnega zelo tankemu polivinilu, prostovoljci pa so v enem večeru že prenesli približno 250 žabic. Gorenjce pa vabijo še na akcije v Kranju pri Bobovku, v Šinkov turn pri Vodica, Škofjeločani pa naj pridejo v Hrastnico, saj tam prostovoljcev primanjkuje.

Kako potekajo akcije Pomagajmo žabicam? Zala Prevoršek: »Reševanje je sila preprosto. Dvoživke vsak večer približno med 18. in 21. uro nosimo z ene strani ceste na drugo. Obvezna oprema so dovolj globoko vedro, da iz njega ne morejo skočiti, odsevni jopič in dobra svetilka.

Brez tega pri akciji, žal, ne morete sodelovati, če dežuje, pa prav pridejo tudi gumijasti škornji in dežni plašč. Zelo pomaga, če se prostovoljci pred prvim sodelovanjem v akciji o delu poučijo na spletu in organizatorjem prihranijo uvajanje. Svetujem še, naj se vsakdo vključi v svojem okolju. Povsem nesmiselno bi bilo, da bi mi, denimo, hodili pomagat v Maribor ali oni k nam, saj so pomoči potrebne dvoživke prav povsod.«

Samica z žabjim ljubimcem, ki se je pri oplojevanju tako utrudil, da sam ne zmore niti do bližnje mlake.

(Vir: Delo, 13. marca 2013.)

A) BRALNO RAZUMEVANJE

Natančno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. Iz katerega dela besedila je najbolj razvidna tema?

- A Iz naslova.
- B Iz podnaslova.
- C Iz uvodnega odstavka.
- Č Iz fotografij.

(1 točka)

2. S katerim prevladujočim namenom je avtorica tvorila besedilo?

- A Da bi bralcem poročala o lanskem reševanju dvoživk.
- B Da bi bralce spodbudila k včlanitvi v društvo Žverca.
- C Da bi bralce prepričala o pomembnosti reševanja žab za gospodarstvo.
- Č Da bi bralci izvedeli vse o reševanju žab.
- D Da bi bralci obžalovali zaradi pogina dvoživk.

(1 točka)

3. Navedite razloga, zakaj so dvoživke med najbolj ogroženimi živalskimi vrstami v Evropi.

(2 točki)

4. Zakaj potrebujejo žabe pomoč ljudi?

(3 točke)

5. Na kakšen način so pomagali žabam doslej in zakaj ta ni učinkovit?

(2 točki)

6. Česa o žabah ne izvemo iz besedila? Obkrožite črki pred pravilnima odgovoroma.

- A Kako se razmnožujejo.
- B Koliko tehtajo.
- C Kakšne barve so.
- Č Katere vrste žab se preseljujejo spomladi.

(2 točki)

7. Na podlagi izhodiščnega besedila dopolnite povedi s podatki o društvu Žverca.

Društvo Žverca skrbi za _____.
(Kaj?)

Ustanovljeno je bilo pred _____ v _____.
(Kdaj?) (Kje?)

Njegova predsednica je _____.
(Kdo?)

(2 točki)

8. Kako poteka reševanje in kdaj ter kakšno opremo potrebujejo prostovoljci?

(3 točke)

9. Zakaj ljudje mislijo, da je dotik žabe strupen?

(2 točki)

10. Kje bi našli informacije o reševalnih akcijah, če bi se želeli udeležiti reševanja žab?

(2 točki)

B) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

1. Iz naslednjih besed tvorite v povednem sedanjiku samostojno dvostavčno poved, ki bo skladna z besedilom.

ob, toplejši, spomladanski, dan, veliko, človek, med, kateri, biti, precej, otrok, iz, vaški, okolje, pomagati, preseljevati, žaba

(3 točke)

2. Poročani govor pretvorite v premi govor.

Zala Prevoršek svetuje ljudem, naj vzamejo s seboj globoko vedro, oblečejo odsevni jopič in obujejo gumijaste škornje ter naj se ne bojijo teh drobnih živalic.

(3 točke)

3. Preberite naslednjo poved in rešite nalogi.

Na poti morajo žabe pogosto prečkati ceste, zato končajo pod avtomobilskimi kolesi.

3. 1. Izhodiščno poved pretvorite v podredno dvostavčno poved.

(2)

3. 2. Podredno dvostavčno poved pretvorite v enostavčno poved.

(2)
(4 točke)

4. Besedo žaba/žabe uporabite v treh različnih povedih tako, da bo imela različne stavčnočlenske vloge:

– osebek:

– prislovno določilo:

– predmet:

(3 točke)

5. Preberite izpisano poved in ugotovite, ali je raba vejic v njej pravilna, ter svoj odgovor utemeljite s prikazom stavčne zgradbe te povedi.

Vreme je zadnje dni dodobra prebudilo dvoživke, ki že zapuščajo prezimovališča in se odpravljajo k vodam, kjer bodo odložile zarod.

- 5.1. Ali je raba vejic pravilna? Obkrožite DA ali NE.

DA NE

(1)

- 5.2. Stavčna zgradba (S-struktura)

(2)
(3 točke)

6. Podčrtani slogovno zaznamovani besedni zvezi nadomestite z nezaznamovanima ustreznicama.

V Ljubljani in okolici so našteali več sto črnih točk, kjer žabe množično prečkajo cesto. Veliko žab žalostno konča na cesti.

(2 točki)

7. Postavite zaimke v oklepajih v ustrezno obliko.

Žabe so koristne in brez _____ (one) bi se povečalo število škodljivcev v ekosistemih, s _____ (kar) bi se zmanjšala količina pridelkov v kmetijstvu. Zato _____

(za one) skrbijo tudi mnogi prostovoljci, ki se zavedajo njihovega pomena v naravi.

(3 točke)

8. Naslednjim prevzetim besedam v levem stolpcu pripišite številko ustreznega slovenskega izraza iz drugega stolpca.

habitat _____	1 živalstvo
favna _____	2 mrčes
flora _____	3 ustaljen vzorec
insekt _____	4 življenjsko okolje rastlin in živali
stereotip _____	5 sistem odnosov med živo in neživo naravo
	6 rastlinstvo

(5 točk)

9. Dopolnite preglednico z besedami v ustreznih pomenskih razmerjih.

Beseda	Pomensko razmerje	Beseda
krastača	nadpomenka	_____
vsakdo	protipomenka	_____
preprosto	sopomenka	_____
mrčes	podpomenka	_____

(4 točke)

10. Na predvidena mesta zapišite po en primer za zahtevane besedne vrste iz iste besedne družine.

Glagol	Pridevnik	Samostalnik
_____	_____	vlaga
_____	navdušen	_____
ozavestiti	_____	_____

(3 točke)

11. Iz povedi *Žabice spravljamo v vedro* izpišite glagol in mu določite glagolski vid, nato tvorite poved, v kateri boste uporabili njegov vidski par.

11.1. Izpis glagola:

Glagolski vid:

(1)

11.2. Tvorba povedi:

(1)
(2 točki)

12. Preberite izpisano poved in slovarski sestavek. V nalogah podčrtajte ustrezno različico v poševnem tisku in poved dopolnite z ustrezno razlago.

To najlažje storijo prav domačini, zato jim svetujemo, naj začnejo dvoživke prenašati sami s prijatelji, lahko angažirajo tudi bližnji klub študentov, tabornike, skavte in druge.

angažirati -am dov. in nedov. (i) **1. nastaviti, zaposliti, zlasti na umetniškem področju:** angažirati umetnika v gledališču **2. pritegniti, uporabiti za določen namen:** angažirali so vse sile, da bi ublažili položaj ♦ ekon. angažirati kredit // publ. povzročiti popolno zaposlenost s kako stvarjo: brigado je angažiral nemški napad **angažirati se 1. vključiti se v delo:** angažirati se pri delu, v vojaški akciji, v organizaciji, v življenju **2. zavzeti se, zavzemati se:** zelo se angažirati za združništvo **3. zastar. obvezati se za kaj, zagotoviti si:** angažirati se za prvi valček **angažiran** -a -o: angažiran v operi; družbeno angažirana literatura

12.1. Besedo *angažirati se* je avtorica besedila uporabila v *prvem/drugem/tretjem* pomenu.

(1)

12.2. Beseda je *glagol/samostalnik/pridevnik*, saj v glavi slovarskega sestavka najdemo

(1)

12.3. Beseda *angažirati* je *izposojenka/tujka*, saj

(1)
(3 točke)

13. Zapišite ustrezne predložne zveze za izražanje prostorskih razmerij.

	Kje?	Od kod?	Kam?
cesta	_____	_____	_____
mesto	_____	_____	_____
odsek	_____	_____	_____

(3 točke)

14. Glagolu dopišite poljuben samostalnik ali predložno zvezo s samostalnikom v ustreznem sklonu in v oklepaju navedite, za kateri sklon gre.

seliti se	_____	()
spregledati	_____	()
ukvarjati se	_____	()
sesti	_____	()

(4 točke)

15. Pravopisno popravite naslednje besedilo, v katerem je 10 napak.

Na slovenskem poteka vsako leto akcija pomagajmo žabicam. V 10. Gorenjskih krajih, med njimi tudi v škofji loki, kjer manka prostovoljcev, so letos začeli oglaševati akcijo veliko prej tako da si obetajo dobro udeležbo. Nasploh velja, da se slovinci radi udeležujemo naravo varstvenih akcij.

(5 točk)

Pagina bianca